

АКАДЕМИЯ ЗА МУЗИКАЛНО, ТАНЦОВО И ИЗОБРАЗТЕЛНО ИЗКУСТВО

„ПРОФ. АСЕН ДИАМАНДИЕВ“ – ПЛОВДИВ

ФАКУЛТЕТ „МУЗИКАЛЕН ФОЛКЛОР И ХОРЕОГРАФИЯ“

КАТЕДРА „ТЕОРИЯ НА ИЗКУСТВОТА“

АВТОРЕФЕРАТ

на Дисертационен труд

за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“

на тема:

„Аспекти на управлението и развитието на китайски и български балетни трупи с наблюдение върху Балетния театър в Гуанджоу и балетната трупа в Държавната опера - Пловдив“

Докторска програма - „Артмениджмънт и публични комуникации в изкуството“

Област на висшето образование 8. Изкуство

Професионално направление 8.1. Теория на изкуствата

Уан Йежонг (Wang Yezhong)

Научен ръководител:

Проф. д-р Любомир Караджов

Пловдив, 2026

Дисертационният труд е обсъден и предложен за публична защита на заседание на Катедра „Музикален фолклор и хореография“ на2026

Общият обем на дисертацията е 238 страници. Съставена е от Четири глави, увод, заключение, приноси, библиография.

Библиографията съдържа 81 източника от които 5 интернет адреса.

Публичната защита на дисертационния труд ще се състои наот часа в зала на АМТИИ „проф. А. Диаманидев“ - Пловдив, ул. „Тодор Самодунов“ №2 на открита заседание на Научното жури в състав:

Вътрешни членове

.....
.....

Външни членове

.....
.....
.....

Резервни членове:

.....
.....

Материалите за защитата са на разположение в отдел „Докторанти“ на АМТИИ „проф. А. Диаманидев“ - Пловдив

**„Аспекти на управлението и развитието на китайски и български балетни
трупни с наблюдение върху Балетния театър в Гуанджоу и балетната трупа в
Държавната опера - Пловдив“**

Увод	1
I. Глава:История, развитие и съвременно състояние на управлението на балетните трупи в Китай и България	4
1. 1 История и развитие на управлението на изкуствата	4
1. 1.1 Съдържание и основни характеристики	4
1. 1.2. Историческото развитие на управлението на изкуствата	4
1.2 История, развитие и съвременно състояние на управлението на китайските балетни трупни	5
1.2.1 Историческо въвеждане на балета в Китай и ранни управленски форми	5
1.2.2 Институционализация на балета след основаването на Китайската народна република	5
1.2.3 Управленска трансформация в периода на реформи и отваряне	5
1.2.4 Съвременни модели на управление на китайските балетни трупи	5
1.2.5 Структурни характеристики и основни проблеми на управленските модели на китайските балетни трупи	6
1.2.6 Междинно обобщение: управленски път и аналитични измерения на китайските балетни трупи	6
1.3 История, развитие и съвременно състояние на управлението на балетните трупи в България	6
1.3.1. Възникване и институционализация на балета в България	6
1.3.2 Управление на балетните трупи в условията на социалистическата културна система	6
1.3.3 Управленска реконфигурация в постсоциалистическия период след 1989 г	7
1.3.4 Съвременна управленска структура и практики на балетните трупи в България 7	
1.3.5 Структурни характеристики и основни проблеми на управленските модели на балетните трупи в България	7
1.3.6 Междинно обобщение: управленски път и аналитични измерения на балетните трупни в България	7
II. Глава: Сравнителен анализ на историческото развитие и управление на Балетния театър в Гуанджоу и Балетния състав на Операта в Пловдив	8
2. 1. Произход и развитие на Балетния театър в Гуанджоу в Китай	8
2. 1. 1. Исторически факти и периоди на развитие	8
2. 1.2 Настоящо състояние на управлението на Балетния театър в Гуанджоу. Общ преглед на театъра и изграждане на екип	9
2. 1.3 Практика на отговорността на генералния директор и системата за наемане на всички служители	9
2. 1.4. Арт творчество и иновации в народния танцов театър	10
2. 1.5 Международни обмен и сътрудничество	10
2.2 Създаване и развитие на операта и балета в Пловдив през втората половина на XX век и	

20-те години на XXI век	10
2.2.1 Развитие на оперния театър в Пловдив и на балетната труппа към него през втората половина на XX век	10
2.2.2 Модел на управление на пловдивския балет след реформите от 90-те години до края на XX век	11
2.2.3 Първото десетилетие на новото хилядолетие и настъпилите промени от 2001 до 2009 година	12
2.3. За кадровия подбор	12
2.3.1 Настоящо състояние – структура и управление на Държавна опера Пловдив. 12	
2.3.2 Общ преглед на балетната труппа в операта Пловдив през 20-те години на XXI век	13
III. Глава: Сравнителен анализ на моделите на управление на Балетния театър в Гуанджоу и Балетната труппа на Операта в Пловдив	13
3.1. Сравнение на организационните характеристики и правния статут	13
3.1.1. Балетният театър в Гуанджоу - професионална художествена институция със статут на самостоятелно юридическо лице	13
3.1.2. Балетната труппа към Опера Пловдив - вградена публична културна институция	14
3.1.3. Обобщение: институционално сравнение на организационните характеристики и моделите на културно управление	14
3.2. Сравнение на управленската структура и механизмите за вземане на решения	14
3.2.1. Балетният театър в Гуанджоу - централизирано художествено лидерство и проектно ориентиран модел на вземане на решения	15
3.2.2. Балетната труппа към Опера Пловдив: многостепенна система на одобрение и институционализирано управление	15
3.2.3. Обобщение: сравнителна матрица на управленските структури и институционалната логика на вземане на решения	15
3.3. Сравнителен анализ на разпределението на ресурсите и механизмите на функциониране	15
3.3.1. Балетният театър в Гуанджоу - логика на разпределението на ресурсите и механизми на функциониране в условията на юридическа автономия	16
3.3.2. Балетната труппа към Опера Пловдив - интеграция на ресурсите и механизми на функциониране в рамките на публичната система	16
3.3.3. Обобщение - институционално сравнение на механизмите за разпределение на ресурсите и функциониране	16
3.4. Интегративен сравнителен анализ на управленските модели и механизмите на функциониране	16
3.4.1 От сравнението по отделни измерения към цялостната структура: логика на аналитичния път в трета глава	17
3.4.2 Структурна взаимовръзка между организационен статут, управленска структура и разпределение на ресурсите	17
3.4.3 Същността на управленските различия: институционална логика, а не управленски техники	17
3.4.4 Разпределението на риска като интегративна обяснителна променлива	17

3.4.5 Влияние на управленските модели върху художественото производство и организационното поведение	17
3.4.6 Институционална съвместимост като ключов сравнителен критерий	17
3.4.7 Обобщение - управленските модели като цялостни системи	17
Заключение	17
IV. Глава: Сравнителен анализ на връзките с обществеността и комуникациите на Балетния театър в Гуанджоу и Операта в Пловдив, България	18
4.1. Сравнение на публичните отношения	18
4.1.1 Публична комуникация и бранд изграждане на Балетния театър в Гуанджоу ..	18
4.1.2 Публична комуникация и бранд изграждане на балетната трупа към Държавната опера – Пловдив	18
4.1.3 Сходства и разлики в публичните отношения на Балетния театър в Гуанджоу и Балетния театър в Пловдив	19
4.2 Публична комуникация и арт комуникация в управлението на балетните трупи	19
4.2.1 Анализ на публичното разпространение на Балетния театър в Гуанджоу	19
4.2.2 Анализ на публичната комуникация на Пловдивския балет	20
4.2.3 Сходства и разлики в публичната комуникация на Балетния театър в Гуанджоу и Балетния театър в Пловдив	21
4.3 Сравнение на стратегиите за изграждане на марка	21
4.3.1 Усилията и постиженията на Балетния театър в Гуанджоу в областта на стратегията за изграждане на марка	21
4.3.2 Усилията и постиженията на Българския балетен театър в Пловдив в областта на стратегията за изграждане на марка	22
4.4 Развитие на марката	22
4.4.1 Сходства и разлики в бранд стратегиите на Балетния театър в Гуанджоу и Балетния театър в Пловдив	22
Заключение	24
Приноси	25
Библиография:	26
Библиография на кирилица	26
На латиница	28
Интернет източници	32
Приложение №1	33
Публикации	36
Участие в конференции	37

Увод

Изследователски контекст и формулиране на проблема

Танцовото изкуство, като една от най-ранните форми на художествено изразяване в човешката история, представлява не само средство за естетическа комуникация, но и концентриран израз на социални структури, културни ценности и институционални условия. В рамките на съвременните градски културни системи танцът постепенно надхвърля своята традиционна художествено-развлекателна функция и се интегрира в по-широкия контекст на публичните културни услуги, културните индустрии и изграждането на градска културна идентичност. В този процес балетът, като високо институционализирана и професионализирана форма на сценично изкуство, все по-ясно разкрива сложните взаимодействия между културната политика, управленските модели и градското културно управление.

Съществуващите изследвания върху балета са съсредоточени предимно върху историята на изкуството, естетическите стилове и хореографските практики. В западната академична традиция са натрупани значителни теоретични постижения, свързани с историческото развитие на балета, еволюцията на школите и анализа на танцовия език (Au, 2002; Homans, 2010)¹. За разлика от това, изследванията върху управленските механизми и организационните модели на балетните трупи остават сравнително ограничени. Повечето от тях се ограничават до описания на театралните институции или културно политическата рамка, без да разглеждат балетната трупа като организационна структура със специфична управленска логика.

С развитието на изследванията в областта на управлението на изкуствата (Arts Management) и културното управление (Cultural Governance), част от съвременните научни трудове започват да анализират сценичните изкуства от гледна точка на организационното управление и публичната културна политика (Byrnes, 2013; Chong, 2010)². Въпреки това, сравнителните изследвания, фокусирани върху балетните трупи като високо специализирани художествени организации, остават оскъдни, особено в контекста на различни културни и институционални системи.

В китайския контекст развитието на балета се характеризира с отчетлива историческа и институционална специфика. От въвеждането му през средата на XX век китайският балет се развива в рамките на държавно доминирана културна

¹ Au, S. (2002). *Ballet and modern dance* (2nd rev. ed.). London: Thames & Hudson.

Homans, J. (2010). *Apollo's angels: A history of ballet*. New York, NY: Random House.

² Byrnes, W. J. (2013). *Management and the arts* (4th ed.). New York, NY: Focal Press.

Chong, D. (2010). *Arts management*. London: Routledge.

система, преминавайки през етапи на въвеждане, подражание, локализация и иновация. Художественото производство, подготовката на кадри и управленските модели на балетните трупи са тясно свързани с културната политика и реформите в културната система (Wang Kefen, 2003; Yu Ping, 2018)³. В същото време развитието на балета в страните от Източна Европа показва различна траектория. Под въздействието на социалистическите културни системи и европейските художествени традиции балетните трупи в тези страни са изправени пред двойното предизвикателство да изпълняват публични културни функции и да се адаптират към местното управление и пазарната среда (Menger, 2014)⁴.

Съществуващите изследвания обаче често противопоставят Китай на западноевропейски или англо-американски държави, докато сравнителният анализ между Китай и източноевропейски страни, които споделят сходни исторически предпоставки в културното управление, остава недостатъчно разработен. В този контекст настоящото изследване формулира следния основен научен въпрос:

Как се формират управленските модели на балетните трупи в различни културни и институционални условия и по какъв начин тези модели балансират между художествената автономия, публичната функция и пазарните механизми?

Избор на изследователски обекти и сравнителна логика

В отговор на поставения изследователски въпрос настоящата дисертация избира Балетния театър в Гуанджоу и Балетната трупа на Държавната опера – Пловдив като основни изследователски обекти. Този избор се основава на ясно формулирана сравнителна логика, а не на случайно подбрани примери.

На първо място, от институционална гледна точка Китай и България споделят исторически опит на държавно регулирано културно развитие, което създава предпоставки за сравнителен анализ на управленските модели в областта на сценичните изкуства. За разлика от често срещаните сравнения между Китай и силно пазарно ориентирани западни държави, включването на българския случай позволява по-прецизно изследване на управленските трансформации в рамките на сходни културно политически изходни условия.

На второ място, от гледна точка на градската културна йерархия, както Гуанджоу, така и Пловдив заемат значими позиции в националното културно пространство, без да бъдат единствени столични центрове. Балетният театър в Гуанджоу се развива под въздействието на националната културна политика и

³ Wang Kefen. (2003). A History of Chinese Dance. Beijing: People's Music Publishing House.

Yu Ping. (2018). Research on Chinese Dance Art Management and Policy. Beijing: China Federation of Literary and Art Circles Press.

⁴ Menger, P.-M. (2014). The economics of creativity: Art and achievement under uncertainty. Cambridge, MA: Harvard University Press.

стратегии за културно развитие на града, докато балетната труппа на Държавната опера – Пловдив функционира в контекста на местната културна идентичност, публичното финансиране и европейските културни мрежи. Тази съпоставимост на градското равнище създава стабилна основа за сравнително изследване.

На трето място, от организационна перспектива, и двете институции разполагат със стабилни репертоарни системи, утвърдени механизми за художествено производство и относително завършени управленски структури, което ги прави подходящи като представителни казуси за анализ на съвременните градски балетни труппи.

Изследователски методи и аналитичен подход

Настоящото изследване използва комбиниран методологичен подход, включващ анализ на литературата, исторически метод, сравнителен анализ и казусен метод.

Чрез систематичен преглед на научната литература в областта на историята на балета, управлението на изкуствата и културната политика се изгражда теоретичната рамка на изследването (Glynn, 2000; Alexander, 2017)⁵. Историческият метод се прилага за проследяване на развитието на балетните труппи в Китай и България и за анализ на институционалните предпоставки за формиране на техните управленски модели. Сравнителният анализ позволява да се изследват различията и сходствата между двете институции по отношение на организационната структура, управленските механизми, художественото производство и публичната комуникация. Казусният метод допринася за задълбочено разбиране на конкретните управленски практики и предизвикателства, пред които са изправени двете балетни труппи в ежедневната си дейност.

Научна и практическа значимост на изследването

От теоретична гледна точка изследването разширява приложното поле на теорията за управлението на изкуствата, като насочва вниманието към балетните труппи като специфичен тип художествени организации. Чрез сравнителния анализ на китайския и българския случай се допринася за развитието на интеркултурните изследвания в областта на управлението на сценичните изкуства и се предоставят нови емпирични данни за функционирането на художествени институции извън западноевропейския контекст.

От практическа гледна точка резултатите от изследването предлагат аналитична основа за оптимизиране на управленските модели на градските

⁵Glynn, M. A. (2000). When cymbals become symbols: Conflict over organizational identity within a symphony orchestra. *Organization Science*, 11(3), 285–298.

Alexander, V. D. (2003). *Sociology of the Arts: Exploring Fine and Popular Forms*. Wiley-Blackwell.

балетни трупи. Чрез систематичното сравнение на управленските практики се очертават възможности за по-ефективно балансиране между художествената автономия, публичната мисия и пазарната устойчивост, което има значение както за културните политики, така и за практикуващите мениджъри в областта на сценичните изкуства.

Структура на дисертацията

Дисертационният труд се състои от четири основни глави. Първата глава представя теоретичната и историческата рамка на изследването, като разглежда развитието на управлението на изкуствата и балета в Китай и България. Втората глава анализира историческото развитие и институционалния контекст на Балетния театър в Гуанджоу и Балетната трупа на Държавната опера – Пловдив. Третата глава е посветена на сравнителния анализ на управленските модели на двете институции. Четвъртата глава разглежда публичната комуникация и изграждането на културен образ в рамките на градската културна система. В заключението се обобщават основните изводи и се очертават възможни насоки за бъдещи изследвания

I. Глава: История, развитие и съвременно състояние на управлението на балетните трупи в Китай и България

1.1 История и развитие на управлението на изкуствата

1.1.1 Съдържание и основни характеристики

В общия контекст на темата на дисертацията може да се заключи, че управлението на изкуствата се характеризира с множественост на субектите, комплексност на управленските обекти, разнообразие на управленските системи и многослойност на управленските механизми. Тези характеристики формират аналитична рамка, която позволява балетните трупи да бъдат разглеждани не само като художествени колективи, но и като сложни организационни структури, функциониращи в специфична институционална и културна среда. Именно тази рамка ще бъде използвана в следващите раздели за анализ на управлението на балетните трупи в Китай и България.

1.1.2. Историческото развитие на управлението на изкуствата

Те отразява дълбоките трансформации в отношенията между изкуство - общество - институционална власт. За разлика от разбирането за управлението на изкуствата като съвременен феномен, историческият анализ показва, че още в ранните етапи на цивилизационното развитие художествените дейности са били обект на организиране, регулиране и институционален контрол. Разликата се

състои не толкова в наличието или отсъствието на управление, а в *формите, субектите и целите* на управленските практики.

1.2 История, развитие и съвременно състояние на управлението на китайските балетни трупи

1.2.1 Историческо въвеждане на балета в Китай и ранни управленски форми

Следователно, ранните управленски форми на китайските балетни трупи не могат да бъдат разглеждани единствено като временен етап на развитие. Те задават основната институционална рамка, в която по-късните управленски трансформации ще се развиват. Разбирането на този етап е от съществено значение за анализа на последващите периоди, тъй като обяснява защо управлението на балета в Китай и до днес запазва силна връзка с държавната културна политика и образователната система.

1.2.2 Институционализация на балета след основаването на Китайската народна република

В същото време, именно вътрешните ограничения на държавно доминирания управленски модел – липсата на пазарни стимули, ограничената художествена автономия и ниската управленска гъвкавост, създават предпоставките за последващите реформи. Натрупаните противоречия постепенно излизат на преден план в края на 70-те години на XX век, когато Китай навлиза в нов етап на социално-икономическа трансформация. Това подготвя почвата за управленските промени в периода на реформите.

1.2.3 Управленска трансформация в периода на реформи и отваряне

В обобщение, периодът на реформи и отваряне представлява критичен преходен етап в управлението на китайските балетни трупи. Той поставя основите на съвременните управленски модели, като трансформира строго административната логика в по-гъвкава система на управление, способна да реагира на икономически, културни и международни предизвикателства. Тези трансформации ще бъдат разгледани по-подробно в следващия раздел, посветен на съвременните модели на управление на китайските балетни трупи.

1.2.4 Съвременни модели на управление на китайските балетни трупи

В обобщение, съвременният етап на управление на китайските балетни трупи се характеризира с утвърждаване на многостепенна управленска структура и с нарастваща професионализация на управленските практики. Този модел съчетава държавна подкрепа, пазарни механизми и художествено лидерство, като създава сложна, но относително устойчива система на управление. Разбирането на тези съвременни модели е от съществено значение за анализа на конкретни

институционални случаи, какъвто е този на Гуанджоуския балетен театър, и за последващото сравнително изследване с българските балетни трупи.

1.2.5 Структурни характеристики и основни проблеми на управленските модели на китайските балетни трупи

На основата на предходния исторически и институционален анализ може да се обобщи, че съвременните управленски модели на китайските балетни трупи се характеризират с ясно изразена структурна сложност. Тази сложност не е резултат от случайни управленски решения, а от наслояването на различни исторически етапи, институционални логики и управленски практики, които съвместно оформят днешния модел на управление. В този смисъл анализът на структурните характеристики и съпътстващите ги проблеми представлява ключов елемент за разбирането на управлението на балетните трупи в Китай като цялостна система.

1.2.6 Междинно обобщение: управленски път и аналитични измерения на китайските балетни трупи

Настоящото междинно обобщение изпълнява методологична функция за следващите части на дисертацията. Изведените управленски измерения ще послужат като аналитични категории при изследването на управлението на българските балетни трупи, както и при последващото сравнение между двата национални контекста. По този начин анализът на китайския случай не се разглежда като самостоятелна национална история, а като интегрална част от по-широкото изследване на управлението и развитието на балетните трупи в различни културни и институционални среди.

1.3 История, развитие и съвременно състояние на управлението на балетните трупи в България

1.3.1. Възникване и институционализация на балета в България

Ранният етап на развитие на балета в България се характеризира с институционализация в рамките на оперните театри и с възприемане на европейски управленски модели, адаптирани към националния културен контекст. Тази особеност отличава българския случай от китайския и създава различна отправна точка за по-нататъшното развитие на управлението на балетните трупи.

1.3.2 Управление на балетните трупи в условията на социалистическата културна система

В заключение, управлението на балетните трупи в България през социалистическия период се формира в рамките на централизирана държавна културна система, която интегрира балета в структурата на публичните сценични институции. Този модел създава стабилна основа за художествено развитие, но поставя и структурни ограничения, които ще се проявят ясно в периода на постсоциалистическата трансформация.

1.3.3 Управленска реконфигурация в постсоциалистическия период след 1989 г.

В обобщение, управленската реконфигурация на българските балетни трупи след 1989 г. може да бъде определена като процес на адаптация към условията на относително стабилизирана, но институционално ограничена държавна подкрепа и нарастващ пазарен натиск, без наличието на напълно оформен алтернативен управленски модел. За разлика от китайския случай, при който реформите се реализират в рамките на запазена силна държавна роля, българските балетни трупи са изправени пред по-рязка и често несинхронизирана трансформация. Тази особеност обяснява редица структурни предизвикателства, които ще бъдат разгледани в следващия раздел, посветен на съвременните модели на управление в България.

1.3.4 Съвременна управленска структура и практики на балетните трупи в България

В заключение, съвременните управленски структури и практики на балетните трупи в България отразяват специфичния баланс между наследената институционална рамка и необходимостта от адаптация към нови културни и икономически реалности. Този баланс определя както възможностите, така и ограниченията на управлението на балета в българския контекст и представлява ключов фактор за последващия сравнителен анализ с китайските балетни трупи.

1.3.5 Структурни характеристики и основни проблеми на управленските модели на балетните трупи в България

На основата на предходния анализ може да се заключи, че съвременните управленски модели на балетните трупи в България се формират под въздействието на няколко дълбоко вкоренени структурни фактора, произтичащи както от социалистическото институционално наследство, така и от несинхронизираната постсоциалистическа трансформация. Тези фактори определят не само начина, по който балетните трупи се управляват в настоящия момент, но и границите на тяхната управленска автономия и устойчивост.

1.3.6 Междинно обобщение: управленски път и аналитични измерения на балетните трупи в България

Настоящото междинно обобщение изпълнява методологична функция за по-нататъшния сравнителен анализ в дисертацията. Изведените управленски измерения ще бъдат използвани като аналитична рамка при съпоставянето на българския и китайския модел на управление на балетните трупи. По този начин българският случай се разглежда не изолирано, а като съществен компонент от по-широкото изследване на институционалните пътища и управленските стратегии в различни културни и политически контексти.

В заключение, първа глава поставя основите на дисертационното изследване, като дефинира обекта и контекста на анализа, изяснява историческите и институционалните предпоставки и обосновава сравнителния потенциал на избраните национални случаи. На тази основа следващата глава ще се фокусира върху сравнителния анализ на управленските модели на балетните трупи в Китай и България, като ще изследва структурите, механизмите и резултатите от управлението в двата контекста.

II. Глава: Сравнителен анализ на историческото развитие и управление на Балетния театър в Гуанджоу и Балетния състав на Операта в Пловдив

2.1. Произход и развитие на Балетния театър в Гуанджоу в Китай

2.1.1. Исторически факти и периоди на развитие

В областта на балетните постановки от началото на новото хилядолетие се наблюдава общо възходяща тенденция, особено след 18-тия конгрес на Комунистическата партия, който стимулира творческата енергия на различните групи. Балетните постановки на Балетния театър в Гуанджоу отбелязват скок в количеството и качеството. С напредъка на технологичните средства, технологичният балет се превръща в ново явление, носещо отпечатъка на своето време. Като се разгледа развитието на балетните произведения на Балетния театър в Гуанджоу, в областта на наследяването и популяризирането на световните класики, балетната трупа на Балетния театър в Гуанджоу не само е възстановила много световноизвестни балетни произведения, но и е поканила световни балетмайстори за сътрудничество. Когато западната класика се сблъска с китайските медии, се ражда нова версия на световните произведения.

С цел непрекъснато подобряване на художественото ниво на трупата, Балетният театър в Гуанджоу всяка година кани международно признати балетни майстори от Франция, Канада, САЩ, Русия, Великобритания, Германия, Швеция и други страни да преподават и да поставят балетни спектакли в трупата. Присъединяването на тези международни майстори не само донесе на трупата най-модерните идеи и методи за обучение в областта на балета, но и направи стила на представленията на Балетния театър в Гуанджоу по-разнообразен и интернационален.

През 2005, 2006 и 2014 година, Централният балетен театър въвежда/поставя балетните произведения на френския балетмайстор Ролан Пети - „Кармен“, „Момичето от Али“, „Младежът и смъртта“, „Пинк Флойд - балет“ и „Прилепът“, а през 2012 и 2017 г. се поставят спектаклите на балетмайсторите Джон Ноймер - „Малкатарусалка“, „Песента и танцът на земята“, през 2016 г.

на балетмайстора Наталия Макарова с „Танцьорката“, през 2018 г. – балетмайстор Бен Стивънсън с „Пепеляшка“, през 2019 г. – балетмайстор Джордж Баранчин „Бижута“ (в България са известни като „Камъните“) и др. Лионският балетен театър съвместно с балетния Хари Хоровиц създаде балетните спектакли „Спартак“ и „Ромео и Жулиета“, както и покани международно известната балерина Мара Хоф да създаде специално за него 25-ата версия на „Лебедово езеро“; Балетният театър в Гуанджоу дори адаптира чуждестранни шедьоври като „Каприкоз“, „Хамлет“ и „Джейн Ей“ с помощта на китайски сценаристи и в сътрудничество с западни режисьори, като представи китайски версии на „световни класици“.

2.1.2 Настоящо състояние на управлението на Балетния театър в Гуанджоу. Общ преглед на театъра и изграждане на екип.

С цел непрекъснато подобряване на художественото ниво на трупата, Балетният театър в Гуанджоу всяка година кани международно признати балетни майстори от Франция, Канада, САЩ, Русия, Великобритания, Германия, Швеция и други страни да преподават и да поставят балетни спектакли в трупата. Присъединяването на тези международни майстори не само донесе на трупата най-модерните идеи и методи за обучение в областта на балета, но и направи стила на представленията на Балетния театър в Гуанджоу по-разнообразен и интернационален. В такава артистична атмосфера актьорите на Балетния театър в Гуанджоу не само усъвършенстват своите умения, но и стават все по-зрели в артистичното си изражение. Много от тях привличат вниманието на балетната общност в страната и чужбина благодарение на своя изключителен талант и отлично представяне.

2.1.3 Практика на отговорността на генералния директор и системата за наемане на всички служители

В областта на художественото творчество дълбокото интегриране на системата за отговорност на генералния директор и системата за наемане на всички служители насърчава непрекъснатото появяване на Генералният директор, като лидер в художественото творчество, не само предоставя на екипа посока и вдъхновение за художествено творчество, но и системата на наемане на всички служители привлича повече таланти в екипа, като предоставя богати човешки ресурси за художествено творчество. Под ръководството на директора актьорите активно се включват в художественото творчество, непрекъснато търсят нови форми на представления и художествен стил, като предоставят на публиката още по-вълнуващи балетни спектакли. В областта на развитието на таланти, сътрудничеството между системата на отговорност на генералния директор и системата на наемане на всички служители също постигна значителни резултати. Генералният директор, като движеща сила в развитието на таланти, не само

обръща внимание на художественото възпитание и подобряването на уменията на актьорите, но и чрез системата на наемане на всички служители предоставя на актьорите повече възможности за представления и пространство за професионално развитие. Под грижите и ръководството на директора на трупата, актьорите непрекъснато растат и напредват, превръщайки се в основна сила на екипа и звезди на бъдещето.

2.1.4. Арт творчество и иновации в народния танцов театър

В пиесата актьорите чрез своите майсторски танцови умения и дълбока интерпретация оживяват героичните образи на войниците от Желязната армия, като позволяват на публиката да усети неукротимия дух на борба и патриотизъм на китайския народ. Пиесата не само получава широка похвала на домашната сцена, но и печели висока оценка след представленията си в САЩ и Канада, превръщайки се в блестяща визитна картичка на китайския балет. Освен „Връщане в нощта на вятър и сняг“ и „Желязната армия“, Балетният театър в Гуанджоу е създал и редица балетни произведения с национален характер, като „Хуан Фен“, „Мей Ланфан“, „Мечтата за Червения дворец“, „Турандо“ и др. Тези произведения не само блестят на китайската сцена, но и излизат извън границите на страната, печелейки широка похвала в международен план. Тези произведения показват чрез танца уникалния чар и дълбокия смисъл на китайската традиционна култура, като позволяват на публиката да усети уникалния стил и чар на китайското балетно изкуство.

2.1.5 Международни обмен и сътрудничество

Международните обменни дейности на Балетния театър в Гуанджоу не само повишиха художественото ниво на театъра, но и му спечелиха широка международна репутация. Всяко представление и посещение в чужбина е едно прекрасно представяне на китайското балетно изкуство, а също и дълбоко преживяване на обмен и сблъсък на изкуствата в различен културен контекст. Тези международни обменни дейности не само обогатяват художественото съдържание на Балетния театър в Гуанджоу, но и отварят по-широки пътища за китайското балетно изкуство към света.

2.2 Създаване и развитие на операта и балета в Пловдив през втората половина на XX век и 20-те години на XXI век.

2.2.1 Развитие на оперния театър в Пловдив и на балетната трупа към него през втората половина на XX век.

С основаването на *Пловдивската народна опера* през 1953 година, считана за основа на съвременния оперен театър в Пловдив, се формира и *балетна трупа*, като част от творческия състав. Балетът на Пловдивската опера става съставна част от операта в Пловдив. Балетният състав е под общото ръководството на

Пловдивската народна опера. За оперните и оперетни постановки от онзи период има богат фактологичен материал, но няма запазени много данни за балета преди 1953 година. Може да се предположи, че балетна труппа се формира от любители като част от творческия състав към операта.

Първоначално основната задача на балетната труппа е била да осигурява хореографска подкрепа в оперните спектакли. В представленията били включвани танцови интермедии и дивертисментни танци, отговарящи на музикалната партитура и драматургия в спектакъла. В последствие, труппата започва да създава самостоятелно цялостни балетни спектакли и постепенно развива свой репертоар и собствен художествен стил.

Анна Варабьова е първият балетмайстор на балетната труппа и поставя първия балетен спектакъл в Пловдив „*Куклената фея*“ с музика на Йозеф Байер, през 1957 година. След Анна Варабьова с балетната труппа в Пловдив работят най-изявените и талантиливи хореографи на България: Богдан Ковачев (9 години ръководи балета), Феодор Бакалов (10 години ръководи балета),⁶ Мая Шопова (2 години ръководи балета), Русалия Кирова⁷ (15 години ръководи балета в Пловдив), Желка Табакова⁸ (9 години ръководи балета в Пловдив). Със своята работа всеки един от тях бележи проспериращото развитие на труппата. В настоящия момент ръководител на балета е Марияна Крънчева.

С балетния състав са работили *гост-хореографи* които също са допринесли за развитието и професионалния облик на балета и репертоара на труппата: Петър Луканов поставя „Легенда за любовта“, „Пепеляшка“ и др.; Емилия Кирова; Маргарита Арнаудова „Легенда за езерото“ и „Болеро“; Боряна Сечанова и много други.

2.2.2 Модел на управление на пловдивския балет след реформите от 90-те години до края на XX век.

С откриването на Античния театър⁹ в Пловдив през 1979 година се отварят нови големи възможности за представяне и популяризиране на оперно-балетното изкуство в Пловдив не само пред българска публика, но и пред чуждестранни туристи. Поради геополитическата карта тогава чуждестранните *туристи* са били предимно от страни в социалистическия лагер. От тога до днес всяко лято театърът е домакин на концерти, оперни и балетни спектакли в историческата

⁶ Александрова, Ана. Българският балетен театър (Щрихи и отражения). 1998, изд. Хейзъл, София, с.395-398 / ISBN 954-8283-21-2

⁷ Пак там, (с. 407-410)

⁸ Александрова, Ана. Българския Балетен театър (Щрихи и отражения), изд. Хейзъл, София, 1998, с. 350-351; с. 382-384; / ISBN 954-8283-21-2

⁹ Разкрит е при археологически разкопки, проведени през 1968 – 1979 г. от Археологическия музей в Пловдив.

сграда на Пловдив - Античния римски театър. От тогава, до днес театърът активно търси сътрудничество с международни институции в областта на изкуството и повишава международната популярност и привлекателност на Античния театър чрез провеждането на международни фестивали. Държавна опера Пловдив винаги е поддържала отворено и иновативно отношение към репертоарната политика както пред предизвикателствата, така и пред възможностите и дейностите за обмен вътре в страната и с чужбина.

2.2.3 Първото десетилетие на новото хилядолетие и настъпилите промени от 2001 до 2009 година

От началото на 90-те години на XX век до началото на новото хилядолетие с настъпилите промени в управлението на държавата закономерно се променят и правилата на управление в държавните театри. През този *Трети период* - от края на XX век и началото на XXI век се появяват малки *танцови трупи*, а не балетни, следствие на частни инициативи които не оказват влияние върху развитието на балета и на професионалния танц. Те имат значение за развитието на любителските танцови форми в България и т.н. „модерен танц“.

. Интервюта - Анкетна карта

С цел за по-голяма яснота и за да се систематизира и обобщи информацията относно развитието на балетната трупа в Пловдив предлагам *Анкетна карта* с въпроси по разделите: I. Управление на балетните трупи; II. Репертоарна политика; III. Медийно/Публично позициониране на дейността на балетните трупи; IV. Награди – публични отличия. Пълният списък с въпросите се съдържа в **Приложение №1**.

2.3. За кадровия подбор.

2.3.1 Настоящо състояние – структура и управление на Държавна опера Пловдив.

Екипът на Операта в Пловдив включва творчески екип и артисти – солисти, хор, оркестър, балетна трупа, както и технически услуги, ателиета и административни отдели. Всяка група професионалисти играе ключова роля в създаването на магията на сцената. Става дума за изявени професионалисти като артисти, диригенти, хормайстори, сценографи, видео артисти и хореографи. Управлението на Операта в Пловдив се осъществява главно от директора, художествения директор и директора по творческите дейности.

Днес, **оперното ръководство на Опера Пловдив** не само се ангажира с наследяването и популяризирането на българските и европейските художествени традиции, но и непрекъснато изследва нови художествени форми и методи на изразяване. Чрез обмен и сътрудничество с международния свят на изкуството, оперният театър повишава собственото си художествено ниво и влива нова

жизненост и импулс в българския художествен живот. *Оркестърът* изнася разнообразни представления, обхващащи симфонична музика, опера, кантати, оперети и балет, както в страната, така и в чужбина. През последните години оркестърът се превърна в предпочитан партньор на много известни *рок групи* и изпълнители. [информацията е от сайта на Опера Пловдив]

Създадена е интернет страница „Добре дошли в дигиталния дом на Опера Пловдив“ (<https://operaplovdiv.bg/>) от която може веднага да се получи информация за програмата на всички състави на операта и закупуване на билети за представленията.

2.3.2 Общ преглед на балетната трупа в операта Пловдив през 20-те години на XXI век

От началото на 90-те години на XX век до началото на новото хилядолетие с настъпилите промени в управлението на държавата закономерно се променят и правилата на управление в държавните театри. През този *Трети период* - от края на XX век и началото на XXI век се появяват малки *танцови трупи*, а не балетни, следствие на частни инициативи които не оказват влияние върху развитието на балета и на професионалния танц. Те имат значение за развитието на любителските танцови форми в България и т.н. „модерен танц“. Днес, ръководството на операта не само се стреми да съхрани и популяризира българските и европейските художествени традиции, но и непрекъснато търси нови форми на изкуство и изразяване. Чрез обмен и сътрудничество с международната художествена общност операта повишава художественото си ниво и влива нова енергия и динамика в българския художествен живот.

Заклучение.

Чрез методите за публична комуникация могат не само да увеличат видимостта и влиянието на танцовата трупа, но и да спечелят повече фенове и поддръжници за нея. Вярваме, че в бъдещото си развитие балетната трупа на Държавна опера Пловдив ще продължи да поддържа духа на новаторство и артистични търсения и ще представя на публиката все по-интересни балетни творби и маркетингови дейности.

III. Глава: Сравнителен анализ на моделите на управление на Балетния театър в Гуанджоу и Балетната трупа на Операта в Пловдив

3.1. Сравнение на организационните характеристики и правния статут

3.1.1. Балетният театър в Гуанджоу - професионална художествена институция със статут на самостоятелно юридическо лице

Балетният театър в Гуанджоу заема особено място в съвременната китайска система на сценичните изкуства, като неговите организационни характеристики и правен статут са резултат от дълбоки трансформации в рамките на реформата на

културната система в Китай. От перспективата на културния мениджмънт, статутът на **самостоятелно юридическо лице** не следва да се разбира единствено като формално-правна категория, а като институционален избор с дългосрочни управленски и стратегически последици.

3.1.2.Балетната група към Опера Пловдив - вградена публична културна институция

Балетната група към Опера Пловдив представлява типичен пример за вградена публична културна институция, при която организационният статут и правната рамка са неразривно свързани с традицията на публично финансиране и институционална защита на високите сценични изкуства в Европа. За разлика от модела на юридическа автономия, тук балетната дейност е интегрирана като вътрешно художествено звено в рамките на комплексна културна организация – държавната опера.

3.1.3.Обобщение: институционално сравнение на организационните характеристики и моделите на културно управление.

Балетният театър в Гуанджоу функционира като самостоятелно юридическо лице, чиято организационна характеристика отразява управленската логика на реформата на културната система в Китай, основана на принципа на делегиране на правомощия, съчетано с институционализирана отчетност. Юридическата автономия предоставя на институцията по-висока степен на самостоятелност в художественото планиране, разпределението на ресурсите и външните партньорства, като същевременно интернализира управленските рискове, отговорностите и натиска за развитие в рамките на самата организация. В този контекст художественият мениджмънт придобива ясно изразени характеристики на ефективност, проектна ориентация и стратегическа гъвкавост, като функционирането на институцията става в значителна степен зависимо от вътрешния управленски капацитет и професионалната компетентност на ръководния екип.

3.2.Сравнение на управленската структура и механизмите за вземане на решения

Управленската структура не влияе единствено върху формалния процес на вземане на решения, но оказва дълбоко въздействие върху ритъма на художественото производство. В условията на централизирано лидерство и кратка управленска верига, както в Балетния театър в Гуанджоу, художественият процес се характеризира с висока интензивност и ускорен цикъл на продукцията. Това позволява бързо въвеждане на нови заглавия и адаптация към външни тенденции, но същевременно увеличава натиска върху артистичния състав и управленския екип.

3.2.1. Балетният театър в Гуанджоу - централизирано художествено лидерство и проектно ориентиран модел на вземане на решения

От гледна точка на управленската структура Балетният театър в Гуанджоу се характеризира с модел на централизирано художествено лидерство, при който ключовите управленски и художествени правомощия са институционално концентрирани в рамките на ядрото на ръководството. Този модел не следва да бъде разглеждан като обикновена форма на административна централизация, а по-скоро като управленска логика, в която художествената преценка функционира като основен принцип за вземане на решения.

3.2.2. Балетната група към Опера Пловдив: многостепенна система на одобрение и институционализирано управление

За разлика от управленския модел на Балетния театър в Гуанджоу, балетната група към Опера Пловдив функционира в рамките на многостепенна, силно институционализирана система на управление, характерна за публичните културни организации в континентална Европа. Този модел е резултат от дългосрочно формирана традиция на държавна подкрепа за сценичните изкуства и отразява приоритетите на публичната културна политика, насочени към стабилност, отчетност и дългосрочна устойчивост.

3.2.3. Обобщение: сравнителна матрица на управленските структури и институционалната логика на вземане на решения

Сравнителният анализ на управленската структура и механизмите за вземане на решения в Балетния театър в Гуанджоу и балетната група към Опера Пловдив показва, че различията между двете институции не се изчерпват с формални организационни характеристики, а отразяват две принципно различни институционални логики на културно управление. Тези логики структурират начина, по който се разпределя властта, поема се риск, допуска се иновация и се осъществява връзката между художествената визия и административната рационалност.

От аналитична гледна точка тези различия могат да бъдат систематизирани чрез сравнителна управленска матрица, която позволява да се проследят основните измерения на управленското функциониране в двата модела.

3.3. Сравнителен анализ на разпределението на ресурсите и механизмите на функциониране

Сравнителният анализ в този раздел се основава на няколко ключови измерения: структурата на *финансиране* (публично, пазарно или смесено), степента на бюджетна *гъвкавост*, механизмите за *разпределение* на човешките ресурси, формите на поемане и *буферизиране* на риска, логиката на *отчетност* и *оценка* на резултатите, както и влиянието на ресурсните практики върху ритъма и

устойчивостта на художественото производство. Тези измерения не функционират самостоятелно, а образуват взаимосвързана институционална матрица, която структурира дългосрочните траектории на организационно развитие.

3.3.1. Балетният театър в Гуанджоу - логика на разпределението на ресурсите и механизми на функциониране в условията на юридическа автономия

Този модел на функциониране е характерен за редица сектори на културните и творческите индустрии, където гъвкавостта и бързата мобилизация на ресурси се възприемат като ключови предимства. В същото време проектният характер на организацията предполага и специфични институционални изисквания. Както показват изследванията върху временното сътрудничество, устойчивото функциониране на проектно базирани структури зависи от наличието на стабилни, макар и често „невидими“, институционални рамки, които поддържат повторемостта и натрупването на организационен опит.

3.3.2. Балетната група към Опера Пловдив - интеграция на ресурсите и механизми на функциониране в рамките на публичната система

За разлика от проектно ориентирания модел в Гуанджоу, механизмите за разпределение на ресурсите в балетната група към Опера Пловдив са дълбоко вградени в системата на публичното културно управление. Публичното финансиране в този контекст не изпълнява единствено функцията на материално обезпечаване, а представлява основен носител на институционална легитимност и обществен мандат.

3.3.3. Обобщение - институционално сравнение на механизмите за разпределение на ресурсите и функциониране

В заключение, настоящият сравнителен анализ на разпределението на ресурсите и механизмите на функциониране разкрива как различните институционални рамки оформят балетните институции като организационни системи. Разпределението на ресурсите не може да бъде разглеждано изолирано, а следва да се разбира като ключов елемент от по-широкия комплекс на културното управление. Тези изводи не само допълват анализа на управленските структури, но и предоставят теоретична основа за по-нататъшното изследване на институционалното разнообразие в съвременния културен мениджмънт.

3.4. Интегративен сравнителен анализ на управленските модели и механизмите на функциониране

В заключение, третата глава изпълнява ключова функция в структурата на дисертационното изследване, като свързва емпиричния анализ на художествените организации с по-широките теоретични дебати за институционалната логика, управлението на ресурсите и публичната роля на изкуството. Получените изводи

създават необходимата аналитична основа за последващото разглеждане на въпросите за културното управление и стратегическото развитие на художествените институции в различни национални и политически контексти.

3.4.1 От сравнението по отделни измерения към цялостната структура: логика на аналитичния път в трета глава

Реалното функциониране на художествените институции обаче не представлява механичен сбор от отделни управленски измерения. Организационният статут, управленската структура и ресурсните механизми са в постоянна взаимна зависимост и заедно формират вътрешно свързана система. Поради това след извършването на сравнението по отделни измерения е необходимо аналитично „връщане назад“, което да интегрира откритите различия в цялостна интерпретативна рамка.

3.4.2 Структурна взаимовръзка между организационен статут, управленска структура и разпределение на ресурсите

Така организационният статут не действа като неутрален фон, а се превръща в активен фактор, който чрез управленската структура и ресурсните механизми непрекъснато възпроизвежда определен тип управленски модел.

3.4.3 Същността на управленските различия: институционална логика, а не управленски техники

Следователно, ключът към разбирането на управленските различия не се крие в „какви инструменти се използват“, а в каква институционална логика структурира използването на тези инструменти.

3.4.4 Разпределението на риска като интегративна обяснителна променлива

Тази разлика позволява трите аналитични измерения да бъдат обединени в една последователна интерпретативна рамка.

3.4.5 Влияние на управленските модели върху художественото производство и организационното поведение

Следователно, управленските модели не определят директно художественото качество, а оформят условията, при които художественото производство се осъществява.

3.4.6 Институционална съвместимост като ключов сравнителен критерий

Това поставя под въпрос практиките на механично пренасяне на управленски модели между различни културни системи.

3.4.7 Обобщение - управленските модели като цялостни системи

Това системно разбиране подготвя аналитичната основа за следващата глава, в която управленските различия ще бъдат допълнително абстрахираны в типологичен модел.

Заклучение

В обобщение, основният извод на трета глава е, че управленските модели на балетните институции следва да бъдат разглеждани като цялостни, институционализирани системи на функциониране, чиито различия произтичат от специфични комбинации на разпределение на властта, управление на риска и дефиниране на обществената роля на изкуството в рамките на културната политика. Този извод не само задълбочава разбирането на двата разгледани случая, но и създава стабилна емпирична и логическа основа за следващата глава, в която управленските модели ще бъдат допълнително абстрахирани и интерпретирани чрез типологичен и теоретичен анализ.

IV. Глава: Сравнителен анализ на връзките с обществеността и комуникациите на Балетния театър в Гуанджоу и Операта в Пловдив, България

4.1. Сравнение на публичните отношения

В управлението на художествените институции обществените отношения играят ключова роля за свързването на художественото творчество с общественото възприятие, разширяването на влиянието и изграждането на брандова стойност. В тази глава ще се фокусираме върху конкретните стратегии и резултати от практиката на публичните отношения на Балетния театър в Гуанджоу и Балетния театър в Пловдив.

4.1.1 Публична комуникация и бранд изграждане на Балетния театър в Гуанджоу

Публичната комуникация и изграждането на бранд на Балетния театър в Гуанджоу се осъществяват в контекста на бързо развиваща се културна среда, характеризираща се с активна държавна подкрепа и нарастваща международна ориентация. В този процес публичната комуникация не изпълнява единствено информативна функция, а се утвърждава като стратегически управленски инструмент, чрез който институцията изгражда своята разпознаваемост, легитимност и дългосрочен обществен образ.

4.1.2 Публична комуникация и бранд изграждане на балетната труппа към Държавната опера – Пловдив

Балетната труппа към Държавната опера – Пловдив осъществява своята публична комуникация и бранд стратегия в рамките на специфичен европейски културен и институционален контекст, в който публично финансираните културни институции носят едновременно художествена и обществена отговорност. В този смисъл публичната комуникация не се разглежда като спомагателна дейност, а

като стратегически управленски инструмент, чрез който институцията утвърждава своята роля в културния живот и изгражда устойчиво обществено доверие.

4.1.3 Сходства и разлики в публичните отношения на Балетния театър в Гуанджоу и Балетния театър в Пловдив

➤ Сходства между двете институции:

- Основна мисия за разпространение на културата и насърчаване на двустранния художествен обмен
- Дигитализация и социални медии като двигател за изграждане на марката
- Кризисен PR с акцент върху прозрачна комуникация и преосмисляне на ценностите
- Изграждане на аудитория чрез разнообразни канали

➤ Разлики между двете институции:

- Организационна структура и управление
- Фокус в PR стратегиите
- Стратегии за достигане до аудиторията
- Управление на кризи
- Позициониране на марката

Въпреки че пътищата им са коренно различни, и двете демонстрират, че балетът като изкуство трябва да съчетава „адаптивност на съдържанието“ и „иновативност на формата“ в межкултурната комуникация – първото е културната увереност, която позволява на света да „ме разбере“, а второто е чувството за време, което кара света да „ме забележи“. Зад тази разлика стои не само разликата в логиката на културното общуване между Изтока и Запада, но и неизбежният избор на традиционното изкуство да намери своето място в глобализацията и цифровизацията.

4.2 Публична комуникация и арт комуникация в управлението на балетните групи

От гледна точка на управлението на културните организации, анализът показва, че ефективната арт комуникация изисква съгласуваност между художествените, управленските и комуникационните стратегии. Тя не може да бъде разглеждана като самостоятелна функция, отделена от художественото производство или организационното управление. Напротив, арт комуникацията представлява интегративен механизъм, чрез който балетните институции изграждат устойчив обществен образ, развиват своя бранд и гарантират дългосрочното си развитие.

4.2.1 Анализ на публичното разпространение на Балетния театър в Гуанджоу

В областта на художественото творчество Балетният театър в Гуанджоу винаги се е придържал към творчески ориентир, насочен към хората, активно разкрива и популяризира отличното традиционно китайско културно наследство, като същевременно черпи от международните постижения в областта на танца и създава редица балетни спектакли с китайски характер. Такива са например „Връщане в бурята“, „Хаоран желязната армия“ и др., които не само блестят на националната сцена, но и показват уникалния чар на китайския балет на международната сцена. Тези произведения не само спечелиха любовта и признанието на публиката, но и показаха иновативния потенциал и артистичното ниво на Балетния театър в Гуанджоу. Като важен културен бранд в южната част на Китай, Балетният театър в Гуанджоу се радва на висока популярност и влияние на местния пазар. Това се дължи на дългогодишната му грижовна работа и изграждането на бранда. Балетният театър в Гуанджоу не само обръща внимание на повишаването на качеството на представленията, но и активно провежда различни благотворителни и културни обменни дейности, като по този начин създава дълбока емоционална връзка с публиката. Тези усилия не само повишават популярността и репутацията на балетния театър, но и поставят солидна основа за неговото бъдещо развитие и разпространение. Въпреки високата си популярност в страната, обаче, Балетният театър в Гуанджоу все още има какво да желае по отношение на популярността и влиянието си на международната сцена. В момента балетната трупа няма звезди с международно влияние, което до известна степен ограничава способността и ефективността на международното ѝ разпространение. За да преодолее този проблем, Балетният театър в Гуанджоу активно предприема мерки за укрепване на подготовката и привличането на таланти, като се стреми да създаде екип от актьори и режисьори с международна конкурентоспособност. В същото време балетният театър планира да засили обмена и сътрудничеството с известни чуждестранни балетни трупи, като чрез взаимни гостувания, съвместни творчески проекти и други инициативи повиши своята международна известност и влияние.

4.2.2 Анализ на публичната комуникация на Пловдивския балет

Въпреки световните постижения в областта на изкуството, Оперният театър в Пловдив се сблъсква с редица предизвикателства в своята дейност. Ограниченото икономическо развитие и малкият пазар в България затрудняват финансирането на театъра. Недостатъчните средства не само засягат поддръжката на съоръженията и продукцията на театъра, но и до известна степен ограничават развитието на художественото творчество. За да преодолее тази трудност, театърът е принуден да търси разнообразни източници на финансиране, включително държавни субсидии, спонсорство от предприятия и дарения от обществото. Освен това, публиката на Оперния театър в Пловдив е относително постоянна, а делът на

младите хора и чуждестранните зрители е нисък. Това състояние не само засяга пазарното разширяване и приходите от билети, но и до известна степен ограничава художественото творчество и развитие на театъра. За да привлече повече млади зрители и чуждестранни туристи, театърът е принуден да увеличи рекламните си усилия и да представи повече репертоар и събития, отговарящи на естетическите изисквания на младите хора. Същевременно театърът активно търси сътрудничество с международни художествени институции, като организира международни фестивали и обменни програми, за да повиши международната си известност и привлекателност. Предвид предизвикателствата и възможностите, Оперният театър в Пловдив запазва отворена и иновативна нагласа. Той не само се стреми да съхрани и популяризира българските и европейските художествени традиции, но и непрекъснато търси нови художествени форми и изразни средства. Чрез обмена и сътрудничеството с международната художествена общност театърът не само повишава художественото си ниво, но и влива нова енергия и импулс в българското изкуство.

4.2.3 Сходства и разлики в публичната комуникация на Балетния театър в Гуанджоу и Балетния театър в Пловдив

Сходства:

Балетният театър в Гуанджоу и Балетният театър в Пловдив демонстрират в своите стратегии за публична комуникация значението, което отдават на културното наследство, технологичните иновации и взаимодействието с публиката, което отразява общата тенденция в комуникацията на артистичните колективи в контекста на глобализацията.

Разлики:

Въпреки сходните цели, под влияние на регионалната култура, политическата подкрепа и ресурсните условия, двете групи се различават значително по отношение на фокуса на комуникацията, модела на сътрудничество и международната си ориентация.

4.3 Сравнение на стратегиите за изграждане на марка

4.3.1 Усилията и постиженията на Балетния театър в Гуанджоу в областта на стратегията за изграждане на марка

Балетният театър в Гуанджоу, като един от важните представители на китайското балетно изкуство, чрез прилагането на стратегия за „качествено съдържание, пазарно ориентирано управление и интернационализация на марката“, успешно изгради система за изграждане на марка, в основата на която са оригинални постановки, международни турнета и институционални реформи. В настоящата статия ще се разгледа в дълбочина стратегията за изграждане и развитие на бранда на Балетния театър в Гуанджоу от различни гледни точки, като

стратегия за художествено творчество, бранд комуникация, пазарно ориентирано управление и иновации в комуникацията, институционална реформа и стратегия за привличане на таланти, бранд сътрудничество и взаимодействие с индустрията, както и постиженията на бранда.

4.3.2 Усилията и постиженията на Българския балетен театър в Пловдив в областта на стратегията за изграждане на марка

Българският балетен театър в Пловдив, като един от важните представители на изкуството на балета в Източна Европа, успешно се наложи на международната сцена благодарение на своето уникално позициониране на марката, прецизната комуникационна стратегия, широката маркова колаборация и значителните постижения на марката. В настоящата статия ще бъде направен задълбочен анализ на стратегията за изграждане и развитие на марката на пловдивски балет от различни гледни точки, като позициониране на марката, комуникация, взаимодействие и постижения, с цел да се предостави полезна информация и вдъхновение за развитието на китайското балетно изкуство.

4.4 Развитие на марката

Въз основа на гореизложеното, практиката на балетната група на Операта в Пловдив потвърждава тезата на източноевропейския учен Крастева (2021)¹⁰, че „малките и средни културни институции могат да установят своята незаменимост в глобалния контекст чрез точно позициониране на регионалните културни координати“. Маркетинговата стратегия „класически корени + балкански наратив“ предоставя модел за устойчиво развитие на артистични колективи в региони с ограничени ресурси. Балетният театър в Пловдив успешно е изградил добър имидж на международната сцена благодарение на уникалната си позиция, прецизната комуникационна стратегия, широката си мрежа от партньори и значителните постижения. Успешният му опит не само предоставя полезни уроци и вдъхновение за развитието на китайското балетно изкуство, но и допринася активно за процъфтяването и развитието на балетното изкуство в световен мащаб. В бъдеще, с ускоряването на глобализацията и все по-честите културни обмени, пловдивски балет ще продължи да следва основната си стратегия „класически корени + регионално разчупване на границите“, като непрекъснато насърчава иновациите и развитието на балетния изкуство и допринася с повече художествена сила за изграждането на общност с обща съдба за човечеството.

4.4.1 Сходства и разлики в бранд стратегиите на Балетния театър в Гуанджоу и Балетния театър в Пловдив

¹⁰ Krasteva, A. (2021). "Cultural Positioning Strategies of Eastern European Arts Institutions". *Journal of Arts Management*, 45(3), 78-95.

Сходства:

И двете компании поставят художественото творчество в центъра на своята стратегия за изграждане на марка и се стремят да създадат отличителен бранд, като използват местните културни особености. Балетният театър в Гуанджоу включва червени мотиви и елементи от културата на Линнан в своите произведения и представя творби като „Знамето“ и „Легендата за бялата змия“, които съчетават идеи и изкуство, като по този начин създава уникален бранд под мотото „балетът на източната естетика“. Пловдивски балет се фокусира върху източната европейска културна традиция, като освен класически произведения като „Лебедово езеро“, адаптира и произведения с национална тематика като „Балканска роза“, създавайки регионален културен еталон с „източноевропейски балет“. И двете компании повишават разпознаемостта на марката си чрез съвременното представяне на местната култура.

Разлики:

В основната си ориентация двете балетни трупи се различават значително. Балетният театър в Гуанджоу следва стратегията „качествено съдържание, пазарно ориентирано управление, интернационализация на марката“ и поставя акцент върху творчеството с червена тематика и съвременното преосмисляне на традиционната култура. Чрез произведения с патриотична тематика като „Знаме“ той отговаря на културните ориентири на страната, а с позиционирането си като „балет с източна естетика“ се стреми да се наложи на международния пазар и да създаде уникален образ на китайския балет в световния арт-панорам. Балетният театър в Пловдив се фокусира върху „баланса между класическото наследство и съвременните експерименти“, като запазва строгата техника на руско-българската балетна школа и същевременно разглежда социални теми чрез експериментални постановки като „На ръба“, която разглежда темата за имиграцията и е получила сертификат за принос към социалната ангажираност в изкуството от Европейския съюз, като 65% от приходите от билети са от продажби на билети на хора в неравностойно положение (Creative Europe Report, 2023)¹¹. Пловдивски балет запълва нишата на европейския пазар на балета с регионалната си позиция на „класическо съкровище на Балканите“ и поставя акцент върху местния характер на изразяването на източноевропейските културни традиции.

В заключение, Глава IV утвърждава тезата, че публичната комуникация и изграждането на културен бранд представляват неразделна част от управлението и развитието на балетните трупи, а не вторичен или спомагателен елемент. Чрез

¹¹ Creative Europe Desk (2023). Performing Arts Mobility Report.

<https://ec.europa.eu/culture/document/performing-arts-mobility-study>(<https://ec.europa.eu/culture/document/performing-arts-mobility-study>)

сравнителния анализ на китайския и българския контекст се показва, че ефективната публична комуникация създава връзка между художественото производство, управленските модели и общественото възприятие, като по този начин допринася за устойчивото развитие на балетните институции в различни културни и институционални среди.

Заклучение

Настоящата дисертация е посветена на сравнителния анализ на управленските модели на балетните трупи в Китай и България в контекста на различни културно политически и институционални системи. Чрез интегриране на теоретичните подходи на управлението на изкуствата, културната политика и институционалния анализ, изследването предлага цялостна рамка за разбиране на функционирането на балетните институции като публични културни организации с висока степен на професионализация.

В хода на изследването беше установено, че управлението на балетните трупи не може да бъде обяснено чрез универсален или нормативен модел. Напротив, управленските структури и механизми се формират в резултат на дългосрочни исторически процеси, държавни културни политики и специфични институционални условия. В китайския контекст балетните трупи се развиват в рамките на система, характеризираща се с активна роля на държавата, относителна институционална автономия и проектно ориентирани управленски практики, които стимулират динамичното развитие, но същевременно поражда структурни напрежения и управленски рискове. В българския контекст балетните трупи функционират в по-устойчива, но и по-ограничена институционална рамка, силно обвързана с традициите на публичното културно управление и с интеграцията им в по-широки оперни структури.

Сравнителният анализ на двата казуса – Балетния театър в Гуанджоу и балетната трупа към Държавната опера – Пловдив – разкрива както съществени сходства, произтичащи от професионалната и художествена специфика на балета като сценично изкуство, така и отчетливи различия, обусловени от институционалната среда и управленските логики. Тези различия не следва да се интерпретират като показатели за превъзходство или дефицит на даден модел, а като проявления на различни пътища на институционално развитие и адаптация.

На теоретично равнище дисертацията допринася за развитието на управлението на изкуствата, като предлага аналитична рамка, основана на взаимовръзката между управленска структура, управленски механизми и институционални резултати. Тази рамка позволява да се надмине описателният подход към сценичните изкуства и да се изследва управлението им като

динамичен процес, в който художествената автономия, публичната мисия и пазарните механизми са в постоянно взаимодействие.

От практическа гледна точка резултатите от изследването имат значение за формулирането на по-адаптивни и контекстуално ориентирани управленски стратегии в сферата на сценичните изкуства. Те могат да бъдат използвани както от културни политици и администратори, така и от ръководители на художествени институции при разработването на устойчиви модели на управление, съобразени с местните институционални и културни условия.

В заключение, настоящата дисертация демонстрира, че сравнителният анализ на управлението на балетните трупи предоставя ценни теоретични и практическо-приложни прозрения за функционирането на публичните културни организации в условията на глобални трансформации и нарастваща институционална сложност.

Научни приноси на дисертационния труд

1. Реализирано е изследване на историята, развитието и съвременното състояние на балетни трупи във водещи извънстолични театри с голямо национално и регионално значение – Балетен театър в Гуанджоу, Китай и балета към Държавна опера –Пловдив, България.
2. За първи път се прави сравнителен анализ на моделите на управление на Балетен театър от Китай – този във втория град в Китай Гуанджоу и балетна трупа към държавна опера в България – балетната трупа на Държавна опера-Пловдив. Анализират се социокултурни и управленски модели в двете страни.
3. За първи път се прави сравнение на управленска структура и механизмите за приемане на управленски решения в китайски специализиран танцов театър в качеството му на самостоятелна арторганизация - Балетния театър в Гуанджоу и балетната трупа към Държавна опера-Пловдив
4. За първи път се изследват с цел сравнителен анализ комуникациите с публиките, връзките с обществеността и рекламата на художествени продукти на балетен театър в Китай в качеството му на самостоятелна арторганизация и балетната трупа към Държавна опера – Пловдив.
5. Налице е първото изследване върху връзките между управление, публична комуникация и бранд идентичност на популярен китайски балетен театър – този в Гуанджоу и управление и комуникации с цел идентичност и разпознаваемост на балетна трупа, част от Държавна опера-Пловдив, България.

Библиография:

Библиография на кирилица

[1] Александрова, 1996: Александрова, А. „Биография на танца и балета“, Хейзъл, София, 1996.

(<https://www.worldcat.org/search?q=Александрова+Биография+на+танца+и+балета>)

[2] Александрова, 1972: Александрова, А. „С крилете на Терпсихора“, Наука и изкуство, София, 1972.

(<https://www.worldcat.org/search?q=Александрова+С+крылете+на+Терпсихора>)

[3] Арутюнян-Василевска, 2018: Арутюнян-Василевска, С. „Културен бранд“, АМТИИ, Пловдив, 2018.

(<https://scholar.google.com/scholar?q=Арутюнян-Василевска+Културен+бранд+2018>

[4] Борисова, 1998: Борисова, Савена. „Приложение на маркетинговите методи в сценичните изкуства“, Арно & Анали, София, 1998 (ISBN 954-902362-1)

(<https://www.worldcat.org/search?q=954-902362-1>)

[5] Буркарт, 2000: Буркарт, Р. „Наука за комуникацията“, Велико Търново, 2000

(<https://www.worldcat.org/search?q=Буркарт+Наука+за+комуникацията+2000>)

[6] Бушева и др., 2014: Бушева, Ж.; Стоичкова, Т.; Арутюнян-Василевска, С.; Константинова, Е. „Артмениджмънт“, ПУ „Паисий Хилендарски“, Пловдив, 2014.

<https://scholar.google.com/scholar?q=Бушева+Стоичкова+Аругтюнян-Василевска+Константинова+Артмениджмънт+2014>)

[7] Върбанова, 1997: Върбанова, Лидия. „Управление на изкуствата“, УИ „Стопанство“ (УНСС), София, 1997 (ISBN 954-494-242-4)
<https://www.worldcat.org/search?q=954-494-242-4>

[8] Златева, 2008: Златева, М. „Мостове на консенсуса“, УИ „Св. Климент Охридски“, София, 2008.
<https://www.worldcat.org/search?q=Златева+Мостове+на+консенсуса+2008>)

[9] Караджов, 2015а: Караджов, Л. „Кризисен PR на арторганизации“, АМТИИ, Пловдив, 2015
<https://scholar.google.com/scholar?q=Караджов+Кризисен+PR+на+арторганизации+2015>)

[10] Караджов, 2015б: Караджов, Л. „Специфики и комуникационни проблеми в PR-а на арторганизациите“, в: Сб. „Международна научна конференция „Изкуство и образование – традиции и съвременност“, АМТИИ, Пловдив, 2015.
<https://scholar.google.com/scholar?q=Караджов+Специфики+комуникационни+проблеми+PR-а+арторганизациите+2015>)

[11] Караджов, 2018: Караджов, Л. „Публични комуникации в изкуството“, АМТИИ, Пловдив, 2018.
<https://scholar.google.com/scholar?q=Караджов+Публични+комуникации+в+изкуството+2018>)

[12] Каталог, 1982: „Каталог на документи (Библиографи). Оперното изкуство в Пловдив“, Окръжен държавен архив; Народна библиотека „Иван Вазов“, Пловдив, 1982. (<https://www.worldcat.org/search?q=Оперното+изкуство+в+Пловдив+1982>)

[13] Константинова, 2015: Константинова, Е. „Артмениджмънт и кураторство“, АМТИИ, Пловдив, 2015.
<https://scholar.google.com/scholar?q=Константинова+Артмениджмънт+и+кураторство+2015>)

[14] Консулова, 1976: Консулова, В. „Анастас Петров и българския балет“, Наука и изкуство, София, 1976.
<https://www.worldcat.org/search?q=Консулова+Анастас+Петров+и+българския+балет+1976>)

[15] Консулова, 1987: Консулова, В. „Из историята на българския балет“, Изд. БАН, София, 1987.
<https://www.worldcat.org/search?q=Консулова+Из+историята+на+българския+балет+1987>)

[16] Луканов, 2009: Луканов, П. „История на балета“, Дефекто, София, 2009.
<https://www.worldcat.org/search?q=Луканов+История+на+балета+2009>)

- [17] Марков; Чулова-Маркова, 2016: Марков, К.; Чулова-Маркова, Д. „История на изкуството“, Хеликон, София, 2016
(<https://www.worldcat.org/search?q=Марков+Чулова-Маркова+История+на+изкуството+2016>)
- [18] Петров, 2021: Петров, Пламен В. „Изкуство и власт в България през 70-те години на XX век“, УИ „Св. Климент Охридски“, София, 2021
(<https://www.worldcat.org/search?q=Петров+Изкуство+и+власт+в+България+през+70-те+2021>)
- [19] Райков, 2003: Райков, З. „PR. Технологията на успеха“, Дармон, София, 2003
(<https://www.worldcat.org/search?q=Райков+PR.+Технологията+на+успеха+2003>)
- [20] Томова, 2003: Томова, Б. „Изкуство и пазар“, Издателство „Образование“, София, 2003 (<https://www.worldcat.org/search?q=Томова+Изкуство+и+пазар+2003>)
- [21] Цакова, 2010: Цакова, И. „Лобизмът“, София, 2010
(<https://www.worldcat.org/search?q=Цакова+Лобизмът+2010>)
- [22] Шушулова-Павлова, 2015: Шушулова-Павлова, М. „Музика и публики“, НБУ, София, 2015 (<https://www.nbu.bg>)
- [23] Янева, 1995: Янева, А. „Арабеск“, Сетива, София, 1995
(<https://www.worldcat.org/search?q=Янева+Арабеск+1995>)
- [24] Янева, 1996: Янева, А. „Асен Гаврилов“, Рокада, София, 1996
(<https://www.worldcat.org/search?q=Янева+Асен+Гаврилов+1996>)
- [25] Янева, 1997: Янева, А. „Първите в зората на българския балетен репертоар“, Ем-ко 91, София, 1997
(<https://www.worldcat.org/search?q=Янева+Първите+в+зората+на+българския+балетен+репертоар+1997>)
- [26] Янева, 2004: Янева, А. „Взаимодействия между класически и модерен танц в България. Процеси в българския балет“, София, 2004
(<https://www.worldcat.org/search?q=Янева+Взаимодействия+между+класически+и+модерен+танц+в+България+2004>)
- [27] Янева, 2011: Янева, А. „Маргарита Арнаудова – не мога да отдели балета от себе си ...“, Сивас, София, 2011
(<https://www.worldcat.org/search?q=Янева+Маргарита+Арнаудова+не+мога+да+отделя+балета+2011>)
- [28] Курсова, 2003: Курсова, Ю. „Определение целевой аудитории и постановка целей при проведении PR-кампании“, „Маркетинг и маркетинговые исследования“, №2 (44), 2003
(<https://scholar.google.com/scholar?q=Курсова+Определение+целевой+аудитории+и+постановка+целей+PR-кампании+2003>)

На латиница

- [29] Alexander, 2003: Alexander, Victoria D. „Sociology of the Arts: Exploring Fine and Popular Forms“, Wiley-Blackwell, 2003
(https://books.google.com/books/about/Sociology_of_the_Arts.html?id=AGioNAEACA AJ)
- [30] Au, 2002: Au, Susan. „Ballet and Modern Dance“ (2nd rev. ed.), Thames & Hudson, London, 2002
(<https://scholar.google.com/scholar?q=Au+Ballet+and+Modern+Dance+2002>)
- [31] Bakhshi; Throsby, 2014: Bakhshi, Hasan; Throsby, David. „Digital technologies and cultural institutions: A review of research and practice“, „Journal of Cultural Economics“, 38(1), 2014, 1–24 (<https://doi.org/10.1007/s10824-013-9194-8>)
- [32] Baumol; Bowen, 1966: Baumol, William J.; Bowen, William G. „Performing Arts: The Economic Dilemma“, Twentieth Century Fund, New York, 1966
(https://books.google.com/books/about/Performing_Arts_the_Economic_Dilemma.html?id=SIJAAAAMAAJ)
- [33] Bourdieu, 1993: Bourdieu, Pierre. „The Field of Cultural Production“, Columbia University Press, 1993
(<https://scholar.google.com/scholar?q=Bourdieu+The+Field+of+Cultural+Production+1993>)
- [34] Byrnes, 2013: Byrnes, William J. „Management and the Arts“ (4th ed.), Focal Press, New York, 2013
(<https://scholar.google.com/scholar?q=Byrnes+Management+and+the+Arts+2013>)
- [35] Chang, 2019: Chang, Jing. „Contemporary characteristics and goals of Xi Jinping’s cultural vision“, „Journal of Cultural Studies“, No. 9, 2019
(<https://scholar.google.com/scholar?q=Chang+Jing+Xi+Jinping+cultural+vision+2019>)
- [36] Chong, 2010: Chong, Derrick. „Arts Management“, Routledge, London, 2010
(<https://scholar.google.com/scholar?q=Chong+Arts+Management+2010>)
- [37] DiMaggio; Powell, 1983: DiMaggio, Paul J.; Powell, Walter W. „The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields“, „American Sociological Review“, 48(2), 1983, 147–160
(<https://www.jstor.org/stable/2095101>) (<https://doi.org/10.2307/2095101>)
- [38] Fan; Fan, 2023: Fan, Chunming; Fan, WenHaiLi. „Investigation of the role of tea art and dance art integration in the development of tea culture“, „Fujian Tea“, 45(10), 2023, 56–58 (<https://doi.org/10.3969/j.issn.1005-2291.2023.10.020>)
- [39] Glynn, 2000: Glynn, Mary Ann. „When cymbals become symbols: Conflict over organizational identity within a symphony orchestra“, „Organization Science“, 11(3), 2000, 285–298 (<https://doi.org/10.1287/orsc.11.3.285.12496>)
- [40] Gordon; Mundy, 2001: Gordon, Christopher; Mundy, Simon. „European Perspectives on Cultural Policy: Cultural Policy Reviews – Requirements for a

Sustainable Cultural Policy“, UNESCO, Paris, 2001
(<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000123127>)

[41] Gray, 2010: Gray, Clive. „Analysing Cultural Policy: Incurrigibly plural or simply complex“, „International Journal of Cultural Policy“, 2010
(<https://scholar.google.com/scholar?q=Gray+Analysing+Cultural+Policy+2010>)

[42] Harlow, 1976: Harlow, Rex F. „Building a public relations definition“, „Public Relations Review“, 2(4), 1976
(<https://scholar.google.com/scholar?q=Harlow+Building+a+public+relations+definition+1976>)

[43] He, 2000: He, Shixiong. „Proceedings of the Symposium on Chinese Ballet: Retrospect and Prospects for the 21st Century“, „Dance“, 2000(6), 34–35 (CNKI: <https://kns.cnki.net>)

[44] Homans, 2010: Homans, Jennifer. „Apollo’s Angels: A History of Ballet“, Random House, New York, 2010
(<https://scholar.google.com/scholar?q=Homans+Apollo%27s+Angels+2010>)

[45] Janson, 1991: Janson, H. W. „History of Art“, Hardcover, 1991
(<https://books.google.com/books?q=Janson+History+of+Art>)

[46] Krasteva, 2021: Krasteva, A. „Cultural Positioning Strategies of Eastern European Arts Institutions“, „Journal of Arts Management“, 45(3), 2021, 78–95
(<https://scholar.google.com/scholar?q=Krasteva+Cultural+Positioning+Strategies+Eastern+European+Arts+Institutions+2021>)

[47] Li; Zong, 2014: Li, Fengliang; Zong, Zupan. „The dilemmas and prospects of art management research from the perspective of art theory“, „Art Hundred Schools“, 30(04), 2014, 57–60 (CNKI: <https://kns.cnki.net>)

[48] Liu, 2015: Liu, Beini. „The dilemmas in the development of arts management programmes in China and their resolution pathways“, „Higher Education Exploration“, 2015(08), 98 (CNKI: <https://kns.cnki.net>)

[49] Liu, 2014: Liu, Yisheng. „Arts Management“, Shanghai Music Publishing House, Shanghai, 2014 (CNKI: <https://kns.cnki.net>)

[50] Mao, 2014: Mao, Shaoying. „Cultural governance and its international experience“, „China Cultural Industry Review“, 20(02), 2014, 71–99
(<https://scholar.google.com/scholar?q=Mao+Shaoying+Cultural+Governance+international+experience+2014>)

[51] Menger, 2014: Menger, Pierre-Michel. „The Economics of Creativity: Art and Achievement under Uncertainty“, Harvard University Press, Cambridge, MA, 2014
(<https://scholar.google.com/scholar?q=Menger+The+Economics+of+Creativity+2014>)

[52] Mulcahy, 2006: Mulcahy, Kevin V. „Cultural Policy: Definitions and theoretical approaches“, „Journal of Arts Management, Law, and Society“, 2006

(<https://scholar.google.com/scholar?q=Mulcahy+Cultural+Policy+Definitions+Theoretic+Approaches+2006>)

[53] Ning, 2021: Ning, Yakun. „A Study of Governance Models for Chinese Performing Arts Ensembles“, China Theatre Publishing House, Beijing, 2021
(CNKI: <https://kns.cnki.net>)

[54] Oliver, 1991: Oliver, Christine. „Strategic responses to institutional processes“, „Academy of Management Review“, 16(1), 1991, 145–179
(<https://doi.org/10.5465/amr.1991.4279002>)

[55] Parrish, 2017: Parrish, Milly. „Digital technology in dance education: A model for teaching 21st-century skills“, „Journal of Dance Education“, 17(2), 2017, 47–54
(<https://doi.org/10.1080/15290824.2016.1196492>)

[56] Scott, 2014: Scott, W. Richard. „Institutions and Organizations: Ideas, Interests, and Identities“ (4th ed.), SAGE, 2014
(https://books.google.com/books/about/Institutions_and_Organizations.html?id=NbQgAQAAQBAJ)

[57] Sha, 2021: Sha, Sha. „Study on the development trend of ballet art in the era of pan-aesthetics“, „Art 100“, 37(1), 2021, 181–185
(<https://d.wanfangdata.com.cn/periodical/Ch9QZXJpb2RpbY2FsQ0hJTmV3UzIwMjUwMTE2MTYzNjE0Eg15c2JqMjAyMTAxMDI0GghteWRzOXNzZg%3D%3D>)

[58] Skelcher; Smith, 2015: Skelcher, Chris; Smith, Steven R. „Theorizing hybridity: Institutional logics, complex organizations, and actor identities: The case of nonprofits“, „Public Administration“, 93(2), 2015, 433–448
(<https://doi.org/10.1111/padm.12105>)

[59] Towse, 2010: Towse, Ruth. „A Textbook of Cultural Economics“, Cambridge University Press, 2010
(<https://scholar.google.com/scholar?q=Towse+A+Textbook+of+Cultural+Economics+2010>)

[60] Wang, 2003: Wang, Kefen. „A History of Chinese Dance“, People’s Music Publishing House, Beijing, 2003 (CNKI: <https://kns.cnki.net/kns8/defaultresult/index>)

[61] Wang et al., 2011: Wang, Sijun, et al. „Deficiencies in contemporary art management theoretical frameworks and their reconstruction“, „Journal of Central South University (Social Sciences Edition)“, 2011(6), 219–224
(CNKI: <https://kns.cnki.net>)

[62] Wang, 2022: Wang, Shi. „Artistic characteristics and re-creation of rural folk dances in the new period“, „Journal of Nuclear Agriculture“, 36(1), 2022, Poster 13–14
(<https://d.wanfangdata.com.cn/periodical/Ch9QZXJpb2RpbY2FsQ0hJTmV3UzIwMjUwMTE2MTYzNjE0Eg1obnhiMjAyMjAxMDM2GghteWRzOXNzZg%3D%3D>)

[63] Wang, 2003: Wang, Xiao-cheng. „On government public relations in public crises“, „Journal of Shanghai Normal University (Philosophy and Social Sciences Edition)“, 2003(06), 23–27 ([https://doi.org/10.13852/j.cnki.jshnu. \(2003.06.027\)](https://doi.org/10.13852/j.cnki.jshnu. (2003.06.027)))

[64] Wu, 2022: Wu, Weiyi. „Transmedia construction of art space publicity: Reflections on image-objects and bits“, „Art 100“, 38(6), 2022, 8–27 (<https://doi.org/10.3969/j.issn.1003-9104.2022.06.005>)

[65] Xiang, 2023: Xiang, Kun. „Aesthetic experience of dance art from the perspective of body aesthetics“, „Journal of Hubei University (Philosophy and Social Sciences Edition)“, 50(6), 2023, 45–53 (<https://doi.org/10.3969/j.issn.1001-4799.2023.06.007>)

[66] Yu, 2021: Yu, Lingliang. „On the ‘publicness’ of public art powered by virtual space“, „Journal of Southwest University (Social Science Edition)“, 47(6), 2021, 200–209 (<https://doi.org/10.13718/j.cnki.xdsk.2021.06.021>)

[67] Yu, 2018: Yu, Ping. „Research on Chinese Dance Art Management and Policy“, China Federation of Literary and Art Circles Press, Beijing, 2018 (CNKI: <https://kns.cnki.net>)

Интернет източници

[68] Bulgaria Ministry of Culture, 2019: „National Culture Strategy 2019–2029“, official government document, достъп: 30.01.2026 <https://mc.go.bg/en/legislation>

[69] CNKI – China National Knowledge Infrastructure, n.d.:Academic database entry point, достъп: 30.01.2026. <https://kns.cnki.net>

[70] Compendium of Cultural Policies & Trends, 2019: „Bulgaria – Country Profile“, online cultural policy database, достъп: 30.01.2026 https://www.culturalpolicies.net/country_profile/bulgaria-1-1/

[71] Compendium of Cultural Policies & Trends, n.d.:Compendium of Cultural Policies & Trends – official portal, достъп: (30.01.2026) <https://www.culturalpolicies.net>

[72] Digital Culture Initiative, 2022: „Hologram Tour Impact Report“, European Cultural Foundation, project report, достъп: (30.01.2026) <https://www.culturemove.eu/plovdiv-case>

[73] European Commission, 2023a:„About the Creative Europe Programme“, official EU webpage, достъп: (30.01.2026) <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/about-the-creative-europe-programme>

[74] European Commission, 2023b:„Cultural Ecosystem Practices in Eastern Europe“, Publications Office of the European Union, 2023, DOI: 10.2766/78321, достъп: 30.01.2026. <https://doi.org/10.2766/78321>

[75] Guangzhou Municipal Government / relevant cultural authorities, n.d.: „The Guangzhou Ballet (company overview)“, institutional information page, достъп: 30.01.2026.<https://www.tch.gr/default.aspx?id=3351&lang=en-GB&page=44>

- [76] IETM – International Network for Contemporary Performing Arts, 2019: „The Independent Performing Arts Scene in Bulgaria (Mapping Report)“, research report, достъп: (30.01.2026) https://www.ietm.org/system/files/publications/Final_IETM_Mapping_Bulgaria.pdf
- [77] Ministry of Culture of Bulgaria, 2023: „Annual Report on Performing Arts Development / Reports Portal“, official website, достъп: (30.01.2026) <https://www.culture.bg/reports>
- [78] Plovdiv State Opera, n.d.: „Plovdiv State Opera – Programme“, official institutional website, достъп: (30.01.2026) <https://operaplovdiv.bg/site/program>
- [79] UNESCO, 2001: „European Perspectives on Cultural Policy“, UNESCO Digital Library, policy document, достъп: 30.01.2026. <https://unesdoc.unesco.org>
- [80] Wanfang Data, n.d.: Wanfang Data knowledge service platform, academic database entry point, достъп: 30.01.2026. <https://d.wanfangdata.com.cn>
- [81] WeChat Official Source, 2023: „Доклад за развитието на индустрията на сценичните изкуства в Китай“, official public account publication, достъп: (30.01.2026) https://mp.weixin.qq.com/s/7DhaNUZkLkLPTS5_g8MDnw

Приложение №1

СНИМКИ ОТ СПЕКТАКЛИ

Балета на операта в Пловдив

Балета на операта в Пловдив

Балета на операта в Пловдив

Балетната група на Балетния театър в Гуанджоу

Балетната група на Балетния театър в Гуанджоу

Балетната група на Балетния театър в Гуанджоу

Публикации

1. Уан Йежонг. Успешни практики на медийното сътрудничество на балета в Гуанджоу, Китай. Сборник доклади XII Международна научно-практическа конференция „Управленски и маркетингови проблеми в изкуството“ (ноември, 2024) – АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив, с. 99-108
ISSN 2603-462X (мека корица) // ISSN 2815-519X (e-book PDF)
2. Уан Йежонг. Бранд и обществено удовлетворение в публиките на балетния театър в Гуанджоу – Китай. Сборник доклади XII Международна научно-практическа конференция „Управленски и маркетингови проблеми в изкуството“ (ноември, 2024) – АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив, с. 109-115
ISSN 2603-462X (мека корица) // ISSN 2815-519X (e-book PDF)
3. Уан Йежонг. Вчера и днес – изследване на публичната комуникация на балетната група в Държавна опера – Пловдив. Сборник доклади „Пролетни научни четения“ (май, 2025) – АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив, с. 586-595
ISSN 1314-7005 (Print) // ISSN 2738-7720 (Online)
4. Уан Йежонг. Сравнителен анализ на връзките с обществеността на Балетния театър в Гуанджоу и Операта в Пловдив, България. Сборник доклади XIII Международна научно-практическа конференция „Управленски и маркетингови проблеми в изкуството“ (ноември, 2025) – АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив, с. 105-112
ISSN(мека корица)// ISSN2815-519X(e-book PDF)

Участие в конференции

- XII Международна научно-практическа конференция „Управленски и маркетингови проблеми в изкуството“ (ноември, 2024) – АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив.

Доклад: „Успешни практики на медийното сътрудничество на балета в Гуанджоу, Китай“.

- XII Международна научно-практическа конференция „Управленски и маркетингови проблеми в изкуството“ (ноември, 2024) – АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив.

Доклад: „Бранд и обществено удовлетворение в публиките на балетния театър в Гуанджоу – Китай“.

- „Пролетни научни четения“ (май, 2025) – АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив.

Доклад: „Вчера и днес – изследване на публичната комуникация на балетната трупа в Държавна опера – Пловдив“.

- XIII Международна научно-практическа конференция „Управленски и маркетингови проблеми в изкуството“ (ноември, 2025) – АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив.

Доклад: „Сравнителен анализ на връзките с обществеността на Балетния театър в Гуанджоу и Операта в Пловдив, България“.